

(Ἀρτ.) Νάξ. (Γαλανάδ.) Παξ. Πελοπ. (Μεσσ.) 7) Τραῦμα ἢ στίγμα ἀπὸ κεντήσεως ἢ νύξεως Πελοπ. (Λακων.) 8) Τὸ στόμα, ἡ ἀκμή τῆς μαχαίρας Θράκ. (Μάδυτ.) Συνών. *κόψι*. Πβ. μεταγν. Ἀνθολ. Παλατ. 5,227 «ὀνύχων ἀκίδα» (ὀνύχων ἀκμήν). β) Καθόλου, αἱ ἀκμαὶ ξύλου, σανιδώματος Κύπρ. Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.): *Οἱ ἀτῶδες τοῦ ξύλου Κύπρ.* γ) Τοῦ ἄρτου τὰ ἄκρα, ἡ ἀκρωβελία Κύπρ. Πόντ. (Κερασ.): *Ἀντὶ τὰ δώση τὴν ἀτῶσαν τοῦ παιδικιοῦ τοῦ ὅτι καλὰ τὰ δόγκια του, ἔδωκέν τὴν τοῦ γέροντος τοῦ ἔν' ἔδει δόγκια τὰ μασηθῇ Κύπρ.* 9) Εἶδος σκληροῦ λίθου, ὅστις τριβεῖς παράγει ἀκίδας Χίος. Συνών. *ἀτσιδόπετρα*. 10) Σπινθήρες ξύλου, σιδήρου κττ. Ἡπ. (Δρόβιαν.) 11) Τὸ πτηνὸν ἢ ἀκανθὶς (*acanthis carduelis*) Πόντ. Ἀμυσ.) Πβ. *ἀγκίδι*.

ἀγκιδάκι τό, κοιν.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *ἀγκίδα*.

Μικρὰ ἀκίς.

ἀγκιδαράκι τό, ἀμάρτ. *Ἰδαράκι* Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *ἀγκίδα*.

Ὀλίγον τι, μικρά τις ποσότης: *Ἰδαράκι νερό δὲν ἔχομε.* *Ἰδαράκι παντὶ δὲν ἐπόμεινε ὅτι ἦτονε ἔξε πηγες (ὅτι = καί).*

ἀγκιδεᾶ ἡ, Θεσσ. (Καλαμπάκ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀγκίδα*. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. *νύχι - νυχέα*.

Οἰονεὶ πληγμὰ δι' ἀκίδος, διαβολή, ραδιουργία: *Βάζ' ἀγκιδεᾶς (καταρραδιουργεῖ).* Πβ. *ζιζάνιο, σπιουνεᾶ*.

ἀγκίδι τό, Ζάκ. Ἡπ. (Δρόβιαν.) Θράκ. (Βιζ.) Παξ. Πελοπ. Τσακων. — *Λεξ. Περίδ.* *ἀγκιδ' Μακεδ.* (Σιάτ. Σισάν.) *ἀγίδι* Κρήτ. *ἀτζίδι* Μέγαρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. **ἀκίδιον*.

1) Πᾶν ὅξυ καὶ αἰχμηρόν, ἀκάνθης, ξύλου κττ., ἀκίς Ζάκ. Ἡπ. (Δρόβιαν.) κ. ἀ. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. *Ἀγκίδα* τοπων. Νάξ. || Μεταφ. α) Σκάνδαλον, διαβολή, πλεκτάνη, ραδιουργία Κρήτ. Πελοπ. κ. ἀ. — *Λεξ. Περίδ.* *Εἶχε κι αὐτὸς τ' ἀγκίδα του μέσα Λεξ. Περίδ.* *Ἡβαλε τ' ἀγίδι του Κρήτ. Δικά του ὅτι τ' ἀγίδι αὐτόθι.* β) Χαρακτηριστικὸν ραδιουργοῦντος *Λεξ. Περίδ.* *Αὐτὸς εἶναι κακὸ ἀγκίδι.* γ) Αἰτία κακοῦ τινος, ἀδυναμία, μειονέκτημα Τσακων.: *Ὁ γιατρὲς ἐρέτρε το ἀγκίδι σι τοαὶ νὶ ἐγιατρεύε (ὁ ἱατρὸς εὔρε τὴν αἰτίαν τῆς ἀσθενείας του καὶ τὸν ἐθεράπευσε). Νὶ ἐπέκα το ἀγκίδι σι τζ' ἐθυμοῦτζε (τοῦ εἶπα τὸ ἐλάττωμά του καὶ ὠργίσθη).* 2) Εἰς τὴν συνθηματικὴν γλῶσσαν τῶν τεκτόνων, κοράσιον Μακεδ. (Σιάτ. Σισάν.) Θράκ. (Βιζ.) 3) Ὀλίγον τι, μικρά τις ποσότης (δηλον ὅτι ἀπὸ τῆς σμικρότητος τῆς ἀκίδος) Κρήτ. Παξ.: *Σοῦ ὅδωκαν πολὺ τυρί; — Ὁχι καημένε, ἐν' ἀγκίδι Παξ.* *Ἐφάαμον κ' ἐμεῖς ἐν' ἀγκίδι κρέας μὴ φορὰ καὶ μᾶς ἐβγήκε ξινὸ αὐτόθι. Δὲν ἔχω ἀγίδι ξύλο ν' ἄρω τὴ φωθιά Κρήτ.* Συνών. *γουλεᾶ, ἔλεος, νυχέα, νύχι, στάλα.* 4) Ὁ κατὰ τὴν κορυφὴν τοῦ ἀδρακτίου κεκαμμένος ὀβελίσκος Μέγαρ. Τσακων. Συνών. *ἀγκινάρι 3, ἀγκίνι 1.*

ἀγκιδίσμα τό, Ἡπ. (Τσαμαντ.)

Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. ρ. *ἀγκιδιάζω*.

Μικρὸν τεμάχιον ἐκ τοῦ σαβάνου, τὸ ὅποιον φορεῖ ὁ ἀρχιερεὺς ἐγκαινιάζων ναόν. Πβ. *ἀγκίδι 13* καὶ *ἀγκίδα 1.*

ἀγκιδούλλα ἡ, ἀμάρτ. *ἀγκ'δούλλα* Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *ἀγκίδα*.

1) Μικρὰ *ἀγκίδα*: *Ἐβγαλα νὰ ἀγκ'δούλλα, οὔπ' μῆκε ὅς τοὺ πονδάρι μ'.* 2) Μεταφ. τὸ νύσσον, τὸ ταράσσον ἠθικῶς: *Ἐεὶ ἀγκ'δούλλα (ἔρωτα, ζηλοτυπίαν κττ.)*

ἀγκιδῶμα τό, Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀγκιδώνω*.

Νύξις, κέντρισις.

ἀγκιδώνω Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.)

Ἐκ τοῦ μεσν. *ἀκιδῶ*.

Νύσσω, κεντρίζω.

ἀγκιδωτὸς ἐπίθ. Θράκ. (Ἀδριανούπ.) *ἀτῶιδωτὸς* Κύπρ.

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. *ἀκιδωτὸς*.

1) Ὁ ἔχων πολλὰς ἀκίδας Θράκ. (Ἀδριανούπ.) 2) Ὁ ἔχων ἀκρωβελίαν ἄρτος Κύπρ.: *Τὸ ψομὶν τοῦτον ἐν' ἀτῶιδωτὸν Κύπρ.* Πβ. *ἀγκίδα 8 γ.*

ἀγκινάρα ἡ, πολλαχ. καὶ Πόντ. (Τραπ.) *ἀγκινάρα* σύνθηθ. *ἀντζινάρα* Κάρπ. Τσακων. *ἀτζινάρα* Εὐβ. (Κορίστρ. Κύμ. κ. ἀ.) *τῶινάρα* Κύπρ. *ἐγκινάρα* Κωνπλ. *ἰγκινάρα* Θράκ. (Ἀδριανούπ.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *κινάρα*. Τὸ ἔρρινον κατὰ παρετυμ. πρὸς τὸ *ἀγκίστρι*, *ἀγκύλη* κττ. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ, 2,139. Κατὰ τὸν ΑΒuturas ἐν Glotta 5 (1914) 189 τὸ *ἀγκινάρα* ἐκ τοῦ προθετ. α καὶ τοῦ **γκινάρα*. Τὸ *ἐγκινάρα* κατ' ἐπίδρασιν τοῦ Τουρκ. *enginar*.

1) Φυτόν ποῦδες, πολυετές, συνήθως ἀκανθόφυλλον, λαχανευόμενον, κινάρα ὁ σκόλυμος ἡ κοινὴ (*cynara scolymus*) τῆς τάξεως τῶν κιναρσοειδῶν (*cynareae*) ἐνθ' ἀν.: *Γύρου γύρου ἔχει ἀγκινάρες Κίμωλ. Μηδὲ θ' ἀνοίξουνε οἱ ἀγκινάρες ἐφ'εἰ αὐτόθι.* || Φρ. *Πατῶ ὅς τὴν ἀγκινάρα (σφάλλομαι, παθαίνω γκάφα) Ζάκ. Κρήτ.* || Παροιμ. *Ἀγκινάρα ὅς τὸ πατερό (ἐπὶ ἀλλοκότων καὶ ἀτόπων λόγων) ἀγν. τόπ. Συνών. παροιμ. κολοκύθια ὅς τὸ πατερό.* || Ἄσμ.

Τέσσερες Τρικωμίτισσες πάσιν εἰς τές τῶινάρες σούζουνται τῶαὶ λυτίζονται σὰν τές αὐτοσηνάρες

(αὐτοσηνάρες = λιβαδοπέρικες) Κύπρ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπωνυμ. Ἀνδρ. Κάρπ. Κρήτ. Πελοπ. (Ἀρκαδ. Καλάβρυτ.) Σίφν. 2) Τὸ ἐδώδιμον ἄνθος τῆς κινάρας πτέρνις κοιν.: *Ἐχομεν καλὸν φαεῖν τῶινάρες, μεῖνε νὰ φάμεν Κύπρ.* || Παροιμ. *Ἐμεῖς ψωμὶ δὲν ἔχομε καὶ ἀγκινάρες θέλομε; (ἐπὶ τῶν στερουμένων πραγμάτων οὐσιωδῶν καὶ ζητούντων τὰ ἐπουσιώδη) ἸΒενιζέλ. Παροιμ.² σ. 78,180.* 3) Γλυπτὸν κόσμημα, ὅμοιον πρὸς φύλλον τῆς κινάρας, ἀπείκασμα τῆς κινάρας ἐνιαχ.: *Φρούσια μὲ τὴν ἀγκινάρα (φρούσια = ὑποστηρίγματα ἐξώστου)* β) Τόρνευμα τῆς ὀροφῆς ὅμοιον μὲ φύλλα τῆς κινάρας Σάμ.

ἀγκιναράγκαθο τό, ἀμάρτ. *ἀγκιναράγκαθο* Πάρ. *ἀτζ'ναράγκαθο* Πάρ. (Λεῦκ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *ἀγκινάρα* καὶ *ἀγκάθι*.

Εἶδος φυτοῦ ἀκανθοφύλλου, ἴσως τὸ ἀρχ. *κύναρ*ος ἀκανθα.

